

Alzheimerova choroba ve světě

KONFERENCE ALZHEIMER EUROPE VE VARŠAVĚ

(Únor 2011) Plánovaná 21. konference Alzheimer Europe, která proběhne na podzim ve Varšavě, získala záštitu Evropského parlamentu. Hlavními tématy bude Alzheimerova choroba a podpora nemocných a jejich rodinných pečujících (konkrétně například jak se vyhnout chybám v péči, příběhy pečujících, inovativní řešení denních stacionářů, právní systémy a regulace, sexualita a vztahy, atd.). Evropský parlament považuje problematiku demencí v rámci evropského veřejného zdraví za prioritní. Konference proběhne ve dnech 6. až 8. října 2011. [VB]

Zdroj: 2011-02 February Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

PHARMACOG ZVEŘEJNIL DATA O PRŮBĚHU PROJEKTU

(Březen 2011) Řídící výbor organizace PharmaCog se v březnu sešel v Paříži, aby zhodnotil uplynulý rok svých aktivit. Dosud se projekt PharmaCog zaměřil na sedm klíčových témat jako je optimalizace designu klinických a pre-klinických studií, harmonizace a standardizace výsledných zjištění, výzkum realizovatelnosti spánkové deprivace jako modelu pro úbytek kognitivních schopností v preklinických modelech nebo porozumění novým biomarkerům v modelu Alzheimerovy choroby. Partneři PharmaCogu započali spolupráci s dalšími významnými výzkumníky v Evropě i Spojených státech.

Následující rok bude projekt PharmaCog nabírat pacienty do svých tří klinických studií, které se budou týkat tří okruhů: zhodnocení užitečnosti fenoménu úbytku kognitivních schopností vyvolaného spánkovou deprivací pro odhalení činitelů podporujících kognitivní činnost; identifikace centrálních farmakodynamických markerů, které jsou senzitivní na donepezil a memantin; identifikace markerů senzitivních na progresi onemocnění a predikujících přechod z mírné kognitivní poruchy do Alzheimerovy choroby. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

PORTUGALSKO ZVYŠUJE POVĚDOMÍ O ALZHEIMEROVĚ CHOROBE

(Březen 2011): Portugalská alzheimerovská společnost se rozhodla podpořit informovanost o Alzheimerově chorobě přes Facebook, rozvíjí také muzikoterapii, arteterapii a dobrovolnictví. Facebooková stránka společnosti má nyní na pět tisíc příznivců. Stránka byla vytvořena jako platforma, která má propojit osoby, jejichž život zasáhla Alzheimerova choroba. Výkonný ředitel společnosti prohlásil, že je důležité mobilizovat populaci. „Informace jsou základem povědomí a mohou změnit postoje i chování populace. Za jeden z přínosů alzheimerovské společnosti považujeme naši snahu o školení a podporu sebevědomí osob, které žijí svůj každodenní život s touto chorobou.“

Stejně cíle sleduje společnost provozováním kurzů muzikoterapie. Terapie má za cíl podpořit komunikaci a socializaci, kognitivní a fyzické fungování, zmírnit úzkost a agitaci (rozrušení) a zvýšit kvalitu života lidí postižených demencí. Kontakt mezi pečujícími, nemocným a rodinou je podporován v kurzech arteterapie. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

NĚMECKO VYDALO MATERIÁLY PRO VÝUKU O DEMENCI

(Březen 2011): Německá alzheimerovská společnost vydala manuál pro výuku dětí o demenci s názvem Demence – praktický manuál pro výuku. Příručka nabízí rady učitelům dětí a dospívajícím, jak během školních aktivit probírat téma demence. Spolu s knihou vyšlo také výukové DVD. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

SKRÍNINKOVÉ VYŠETŘENÍ LIDÍ NAD 75 LET V ANGLII

(Březen 2011) Mnoho osob postižených Alzheimerovou chorobou nemá přístup k odpovídající péči, protože jim nebyla stanovena diagnóza. Anglická alzheimerovská společnost se rozhodla s tímto nepříznivým trendem bojovat. Společnost vyzvala praktické lékaře, aby jako součást běžných vyšetření osob nad 75 let zavedli i test kognitivních schopností, který sleduje orientaci v čase

a místě, hodnotí paměť a porozumění. Test by měl být doplněn rozhovorem s příbuzným. Následně by mělo proběhnout plné klinické vyšetření, které by vedlo ke stanovení správné diagnózy a adekvátní léčby.

Organizace UK National Screening Committee, která je poradním orgánem zdravotního systému NHS, prohlásila, že zmíněné testy napřed musí projít optimalizací. Objevily se také námitky, že dané vyšetření, trvající odhadem jednu hodinu, by šlo na úkor času potřebného pro další výkony. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

ALZHEIMER EUROPE USPOŘÁDALA DEBATU O DLOUHODOBÉ PÉČI

(Březen 2011) Organizace Alzheimer Europe uspořádala v Evropském parlamentu debatu na téma dlouhodobé péče. Jednalo se mimo jiné o udržitelnosti současného zdravotního systému v Evropě. Wojciech Dziworski analytik pracující pro Evropskou komisi, Generální ředitelství pro zdraví a spotřebitele (DG SANCO) prohlásil, že v souvislosti s prodlužováním lidského života a dalšími demografickými trendy se do roku 2060 zvýší náklady na zdravotní péči o 4,75 % HDP, zatímco počet zdravotnických pracovníků v té době nemusí pokrývat potřeby zdravotní péče populace. Dva roky života v dobrém zdravotním stavu, které by populace měla oproti současnosti, by znamenaly nejen lepší kvalitu života, ale také udržení evropské konkurenceschopnosti a snížení nákladů na zdravotní péči. V současnosti je třeba zaměřit pozornost na osvětu ohledně těch projektů zdravého stárnutí, které již existují. Takové plány zatím fungují v Dánsku, Nizozemí a Anglii. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

TRÉNINK EMPATIE PRO PEČUJÍCÍ

(Březen 2011) Zdravotní sestra a terapeutka Maizie Mears-Owen vytvořila výcvikový seminář, který má pomoci pečujícím o osobu postiženou demencí empatičtěji vnímat svého příbuzného či klienta. Workshop se snaží zprostředkovat účastníkům vhled do situace, kterou nemocný prožívá. Účastníci jsou stejně jako lidé s demencí vystaveni smyslové frustraci, zmatení a pocitu ztráty kontroly nad situací. Účastníci mají zhoršené vidění (kvůli speciálním brýlím), mají omezený cit v rukou (rukavice), stále slyší velký hluk a jsou neustále vyrušováni. Seminář se uskutečnil zatím v devíti britských domovech pro seniory. Jedna z účastnic k semináři řekla: „Seminář mi pomohl pochopit, že s klienty musím komunikovat pomalu a stále vysvětlovat, co právě dělám. Musím se vždy ujistit, že moje věty jsou srozumitelné a že skutečně mluvím s člověkem a ne skrz něj.“ [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

NOVÉ WEBOVÉ STRÁNKY EUROPE FOR PATIENTS

(Březen 2011) V rámci kampaně Europe for Patients (Evropa pacientům) byly spuštěny webové stránky, které obsahují novinky, události, tiskové zprávy, videa a informace pro pacienty. Kampaň se zaměřuje na jedenáct témat, mezi kterými jsou dostupnost přeshraniční péče ve státech EU, dárce orgánů a transplantace, onkologická onemocnění, očkování proti chřipce, očkování dětí, duševní zdraví a Alzheimerova choroba. Stránky jsou v několika světových jazycích. [VB]

Odkaz: http://ec.europa.eu/health-eu/europe_for_patients/index_en.htm.

Zdroj: Eurocarers Newsletter - Issue no 1, March 2011

v ý z k u m

STUDIE ZKOUMALA VLIV DĚDIČNOSTI NA ROZVOJ DEMENCE

(Březen 2011) Studie prokázala, že pravděpodobnost genetického přenosu rizika rozvoje Alzheimerovy choroby je větší z matčiny, než otcovy strany. Osoby, jejichž matka trpěla Alzheimerovou chorobou, měly dvakrát více atrofie šedé hmoty než ostatní zkoumané skupiny. Svrážení celého mozku bylo ročně jeden a půlkrát vyšší. Osoby byly zkoumány po dobu dvou let. Autorem studie je Robyn Honea z americké University of Kansas School of Medicine. Výsledky výzkumu byly pod názvem *Progressive regional atrophy in normal adults with a maternal history of Alzheimer disease* publikovány v časopise *Neurology* (March 1, 2011 vol. 76 no. 9). [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

ANGLIE POUŽÍVÁ NOVOU METODU VČASNÉ DIAGNOSTIKY DEMENCE

(Březen 2011) Anglický zdravotnický systém NHS na svých klinikách paměti testuje počítačový program, který srovnává ultrazvukový obraz lidského mozku s databází zhruba 1200 obrazů mozku zasažených Alzheimerovou chorobou. Program by měl umožnit včasnou diagnostiku počínající demence. Předpokládá se, že tato metoda by mohla pomoci zrychlit a zpřesnit diagnostiku demence. Na přípravě tohoto projektu se spolupodílelo londýnské a stockholmské pracoviště. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

SOUVISLOST KONZUMACE ALKOHOLU A ROZVOJE DEMENCE

(Březen 2011) Nedávná studie zjistila, že osoby starší 75 let, které konzumují alkohol, mají zhruba o 30 % nižší pravděpodobnost rozvoje demence a o 40 % nižší pravděpodobnost rozvoje Alzheimerovy choroby, než jejich vrstevníci, kteří jsou abstinenti. Studie sledovala přes tři tisíce osob bez demence starších 75 let po dobu tří let. Mezi typy alkoholu, který byl jedinci zapojenými do výzkumu konzumován, se nenalezly významné rozdíly. Autoři výzkumu se domnívají, že mírná až střední konzumace alkoholu je spojena s nižším výskytem demence. Výzkum byl veden Siegfriedem Wayererem z Central Institute of Mental Health v německém Mannheimu a jeho výsledky byly pod názvem *Current alcohol consumption and its relationship to incident dementia: results from a 3-year follow-up study among primary care attenders aged 75 years and older* publikovány v časopise Age and Aging (březen 2011). [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

PATOLOGICKÉ ZMĚNY SE MOHOU OBJEVIT UŽ 20 LET PŘED ROZVOJEM DEMENCE

(Březen 2011) Studie poukázala na fakta svědčící o tom, že patologické změny související s Alzheimerovou chorobou mohou začínat už dvacet let před předpokládaným vypuknutím onemocnění, a to zejména u osob, v jejichž rodině se vyskytl vysokorizikový gen. Výzkumný projekt DIAN (Dominantly Inherited Alzheimer Network) se snaží porozumět řídké formě Alzheimerovy choroby, která je způsobena genetickou mutací. Předpokládá se, že díky porozumění této formě Alzheimerovy choroby se podaří zdokonalit její současné léčebné metody. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

VÝZKUM ODHALIL POTENCIÁLNÍ BIOMARKER PROGNÓZY ALZHEIMEROVY CHOROBY

(Březen 2011) Pilotní studie provedená na čtyřiceti osobách (20 osob trpělo Alzheimerovou chorobou a 20 osob tvořilo kontrolní skupinu) ukázala, že gen (MGAT3), který odstraňuje amyloid beta, se různě projevuje u osob s rozdílnou prognózou tohoto onemocnění. Vědci proto předpokládají, že tento gen by v budoucnu mohl pomoci při individualizovanější prognóze onemocnění. Vědci zároveň zkoušeli použít pro zlepšení prognózy vitamín D 3 a kurkumin, tedy látky, o nichž již dříve v laboratorních testech zjistili, že mohou povzbudit imunitní reakci, která likviduje amyloidové plaky. Vzhledem k tomu, že se jedná o pilotní studii, bude nutné její výsledky dále ověřit v širším

výzkumu. Studie vyšla pod názvem *MGAT3 mRNA: A Biomarker for Prognosis and Therapy of Alzheimer's Disease by Vitamin D and Curcuminoids* v časopise Journal of Alzheimer's disease (březen, 2011), studii vytvořil výzkumný tým z University of California v Los Angeles. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

VLIV SPÁNKOVÉHO HORMONU NA SYMPTOMY DEMENCE

(Březen 2011) V následujících šesti měsících by měla proběhnout nová studie, která by měla odhalit roli spánkového hormonu melatoninu na příznaky demence. Výzkumníci ze skotského CPS Researchers chtějí zkoumat padesát osob postižených Alzheimerovou chorobou v projektu nazvaném Melatonin. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

MÍRNÁ NADVÁHA U STARŠÍCH MUŽŮ MŮŽE BÝT PREVENČÍ DEMENCE

(Březen 2011) Průzkum, během něž byli po deset let sledováni muži mezi 65 a 84 lety, poukázal na skutečnost, že starší muži s mírnou nadváhou mají menší pravděpodobnost rozvoje demence. Studie byla provedena výzkumným týmem z University of Western Australia. [VB]

Zdroj: 2011-03 March Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

LIDÉ SE NEJVÍCE OBÁVAJÍ ROZVOJE DEMENCE

(Únor 2011) Na 2000 osob se v Anglii zúčastnilo průzkumu, který měl za cíl zjistit povědomí veřejnosti o demenci. Průzkum sledoval také obavy lidí z některých onemocnění. Nejvíce (31 %) se obávalo demence, 27 % rakoviny a 18 % se obávalo smrti. Obavy z demence se týkaly nejen starší, ale i mladé populace. Více než polovina britské populace ve věku od 30 do 50 let se obává rozvoje demence u svých rodičů, zatímco obavy z rakoviny a srdeční příhody byly výrazně nižší. Mezi seniory se demence obávalo stejné procento. Senioři se ze 34 % obávali o své zdraví a 33 % o další záležitosti, jako finanční soběstačnost. Výzkum byl proveden skupinou Alzheimer's Research UK. [VB]

Zdroj: 2011-02 February Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

SOUVISLOST MEZI ADHD A DEMENCÍ

(Únor 2011) Zvýšené riziko rozvoje demence s Lewyho tělísky mají podle nové studie osoby, které v dospělosti

vykazovaly znaky poruchy pozornosti s hyperaktivitou (ADHD). Zatím se nepodařilo zjistit příčiny této souvislosti. Výzkum byl proveden v Argentině Dr. Golimstockem z Hospital Italiano v Buenos Aires. Zjištění bylo publikováno v časopise *European Journal of Neurology* pod názvem *Previous adult attention-deficit and hyperactivity disorder symptoms and risk of dementia with Lewy bodies: a case-control study* (leden, 2011). [VB]
Zdroj: 2011-02 February Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

DVOJJAZYČNOST MŮŽE ODDÁLIT ALZHEIMEROVU CHOROBU

(Únor 2011) Nedávná studie prokázala, že u osob, které trpí Alzheimerovou chorobou a hovoří dvěma jazyky, se Alzheimerova choroba projevuje ve srovnání s těmi, kteří hovoří jedním jazykem, později. Studie byla představena American Association for the Advancement of Science ve Washingtonu, autorkou studie je Ellen Bialystok, profesorka psychologie na York University v kanadském Torontu. Podrobnosti je možné nalézt v článku nazvaném *Speaking a second language can delay dementia onset for years*, který byl uveřejněn v deníku Independent. [VB]
Zdroj: 2011-02 February Alzheimer Europe Newsletter, www.alzheimer-europe.org

Kurz Tanec pro seniory

(č. akreditace MPSV 2010/1092-PK/PC/SP/VP/PP)

Cílem kurzu je transfer znalostí a rozvoj dovedností pracovníků zodpovědných za programování aktivit tak, aby mohli ve větší míře využívat tance a pohybových aktivit ve své práci se seniory. Účastníci kurzu se naučí využívat pohybovou aktivitu, zejména tanec, pro zlepšení zdravotního stavu a kvality života seniorů.

Termíny:

28.–30. září 2011 nebo 10.–12. listopad 2011

Forma: prezenční **Rozsah:** 24 hodin

Místo konání:

Gerontocentrum, Šimůnkova 1600, Praha 8

Lektoři:

Petr Veleta, Eva Jarolímová, Jaromíra Lískovcová,
Kateřina Macháčová, Jitka Suchá

Cena kurzu: 4.000 Kč (cena zahrnuje studijní materiály a drobné občerstvení)

Minimální počet účastníků: 6

Maximální počet účastníků: 12

Kurz je zakončen obhájením projektu taneční terapie.

Na kurz navazuje kurz Tanec pro lidi s demencí (rozsah 24 hodin, termín počátek roku 2012).

Více informací na www.alzheimer.cz.

dobrá zpráva

JITKA ZGOLA DRŽITELKOU ZLATÉ VÁŽKY ZA ROK 2011

Česká alzheimerovská společnost každoročně uděluje Zlatou vážku lidem, kteří výrazně přispěli ke zlepšení péče o lidi s demencí v ČR. Letos jsme využili příležitosti, že na Pražské gerontologické dny přijela přednášet paní Jitka M. Zgola a Zlatou vážkou jsme ocenili její zásadní podíl na rozvoji péče o lidi s demencí. Když Jitka Zgola před více než deseti lety přijela do ČR, byla její vztahová péče zásadním impulsem nejen pro Českou alzheimerovskou společnost, ale také pro péči o lidi s demencí obecně; koncept vztahové péče se významně uplatňuje například v zařízeních Diakonie ČCE.

Jitka M. Zgola na letošních PGD mimo jiné vedla velmi úspěšný workshop o stravování lidí s demencí, během nějž připomínala to, že jídlo je základní aktivita, která přináší radost. Ale jako v případech mnohých jiných věcí v péči o lidi s demencí je nutné ji umět.

Věříme, že se nám v budoucnu podaří s Jitkou Zgola nějaký podobně úspěšný projekt. [MM]

Bulletin editovala Martina Mátlová.

Zkratky autorů příspěvků či překladů:

VB – Veronika Büchler

MM – Martina Mátlová

Informační materiál České alzheimerovské společnosti byl vydán s podporou Ministerstva zdravotnictví.

Číslo 2/2011 vyšlo v červnu 2011.